

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาปัญหาสังคม เกี่ยวกับยาเสพติดในนวนิยาย
ของ สุวรรณี สุคนธา

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาสังคม เกี่ยวกับยาเสพติดนับ เป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศ เป็นปัญหาที่คนทั่วโลก
ทุกวงการให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ยาเสพติดให้โทษร้ายแรงโดยเฉพาะฝิ่น และ เฮโรอีน นั้น
เป็นสิ่งที่เกือบทุกประเทศถือว่าเป็นสิ่งของผิดกฎหมาย และพยายามที่จะขจัดให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้
เพราะภัยที่เกิดจากยาเสพติดเป็นภัยอันตรายอย่างยิ่งต่อมนุษยชาติ การแพร่ระบาดของอย่างรวดเร็ว
ของยาเสพติดก่อให้เกิดผลเสียหายทั้งด้านสุขภาพอนามัย และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของ
ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์เหล่านั้น ช้ำยังส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่าง
ประเทศ เศรษฐกิจและสังคม

รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาตลอด
นับแต่อดีต ในปัจจุบันปัญหานี้มีความสำคัญเพิ่มขึ้นดังปรากฏในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.
2520-2524 กล่าวคือ เริ่มต้นตั้งแต่การเพียรพยายามปราบฝิ่น ซึ่งถือ เป็นยาเสพติดที่ร้ายแรงที่
สุดที่ระบอบมาแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงเห็นภัยอันตรายของยาเสพ
ติด และทรงหาทางแก้ไขด้วยวิธีต่าง ๆ เช่นในรัชกาลที่ 3 มีประกาศห้ามคนไทยสูบฝิ่น ต่อจากนั้น
ก็พยายามจำกัดการสูบฝิ่นของคนจีนให้อยู่ในวงแคบที่รัฐควบคุมได้ มีนายอากรผูกขาด มีกฎเกณฑ์
ควบคุมการค้า และสูบฝิ่นภายในประเทศอย่างรัดกุม ไม่ให้เจ้าภาษีฝิ่นจำหน่ายฝิ่นแก่คนไทย และ
ให้เจ้าภาษีช่วยควบคุมมิให้มีการค้าฝิ่นเถื่อนด้วย¹

¹ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, ตำนานภาษีฝิ่น หนังสือลัทธิธรรม เนียมต่าง ๆ
เล่มที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 5 สำนักพิมพ์บรรณาคาร พ.ศ. 2515, หน้า 233-4. อ้างในบทความ
วิวัฒนาการปัญหาเสพติดในประเทศไทย โดย รศ.น.พ.วิชัย โปษยจินดา เอกสาร 01-2524
สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, หน้า 2-3.

ต่อมาหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งแรก ให้เลิกการเสพและจำหน่ายฝิ่นลงโดยเด็ดขาด เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2499 แต่ยังคงดำเนินการไม่ได้ผลนัก และได้ดำเนินการต่อเรื่อยมาในรัฐบาลต่อ ๆ มา สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีคำสั่งเผาฝิ่นและ เลิกโรงฝิ่นทั่วประเทศเมื่อ พ.ศ. 2502 มีการลงโทษผู้ค้ายาเสพติดให้โทษถึงขั้นประหารชีวิต กำหนดให้จัดตั้งสถานบำบัดรักษาเพื่อช่วยผู้ติดฝิ่นให้เลิกสูบฝิ่นได้ จนกระทั่งถึงสมัยรัฐบาลคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน (8 ต.ค.- 20 ต.ค. 2520) มี นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีประกาศของรัฐบาลกำหนดนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นนโยบายระดับรัฐบาล จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษขึ้น และในปี พ.ศ. 2522 ได้มีการออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดไว้ในระดับสูง

รัฐบาลปัจจุบันโดยนายกรัฐมนตรี เปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ทางการได้ดำเนินการป้องกันยาเสพติดด้วยมาตรการหลายประการ ได้แก่ การดำเนินการป้องกันโดยการตัดหรือลดปริมาณของฝิ่น โดยวิธีแนะนำให้ชาวไทยภูเขาเลิกการสูบฝิ่น หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจอย่างอื่นเป็นการทดแทน ปัจจุบันโครงการนี้ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติด้านการป้องกันหรือเผยแพร่ นอกจากนี้ได้ดำเนินการป้องกันโดยการลดหรือตัดความต้องการยาเสพติด โดยการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด เพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่ยังไม่เคยเสพหันไปใช้ยาเสพติด อีกประการคือการขจัดปัจจัยในการผลิตยาเสพติด โดยกำหนดการห้ามและการสกัดกั้นไม่ให้ฝิ่นยา เคมี เข้าไปในเขตพม่าซึ่งมีโรงงานผลิตยาเสพติด อนึ่งรัฐบาลปัจจุบันได้เน้นมาตรการการป้องกันมิให้ยาเสพติด เข้ามาในราชอาณาจักร ปราบปรามยาเสพติดในราชอาณาจักรอย่างจริงจัง รวมทั้งการปรับปรุงสุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมไปพร้อมกันด้วย¹

¹พล เอก สิทธิ เศรษฐศิลา, "ปัญหายาเสพติดกับความมั่นคงของชาติ" เอกสารอัครสำเนา.

ยาเสพติด เป็นเสมือนอาการของโรคที่เกี่ยวกับจิตใจ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคมและ เศรษฐกิจ¹ ปัญหาการติดยาเสพติด เป็นปัญหาที่ร้ายแรงทั้งในส่วนบุคคล และระดับสังคม โดยที่เป็นปัญหาที่สร้างความสูญเสียทั้งในด้านกำลังคนและ เศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของผู้ที่ติดยาเสพติด ปรากฏว่ามีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับประเทศไทย กล่าวกันว่าผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนมาก คือประมาณตั้งแต่ 300,000 ถึง 600,000 คน² ผู้ติดส่วนมากเป็น เด็กวัยรุ่น คนที่ติดแล้วรักษาไม่หาย ส่วนมากกลับไปติดอีก ผู้ติดยาเสพติดมักก่อปัญหาสังคม เช่น ก่ออาชญากรรมเพื่อหาเงินมาซื้อ เสพ ทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา จึงสรุปได้ว่าไม่ว่าประเทศใด ปัญหายาเสพติดมัก เกี่ยวเนื่องกับปัญหาสังคมอื่นที่ยังพิจารณาให้ละเอียดจะยิ่งเห็นความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะปัญหายาเสพติด เป็น เรื่องที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ มากมาย เชื่อมโยงกันอย่างหนาแน่น จนยากที่จะกล่าวให้ชัดเจนว่า ปัญหาที่แท้จริงคืออะไร³ ดังนั้นการลดปัญหาลงไปโดยตรงสำหรับผู้มีโอกาสจะเกิดปัญหาการติดยาแต่ยังไม่ติด เช่น เยาวชน หรือผู้ที่มีปัญหาทางจิตใจ สังคม และ เศรษฐกิจนั้น การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาดีกว่าการแก้ เพราะเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วประมาณกันว่า สำหรับผู้ติดยาเสพติด 1 คน อาจจะมีผู้ที่ใช้จ่ายและมีโอกาสติดยาอยู่อีก 9 คน เป็นอย่างน้อย ด้วยเหตุนี้การป้องกันจึง เป็นการดำเนินการที่สำคัญไม่น้อยกว่าการรักษาผู้ติดแล้ว แม้ว่าการป้องกันจะทำได้ยากก็ตาม⁴

¹ ปรายปรายและป้องกันยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรี "การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด" เอกสาร 03-2523 สถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตุลาคม 2521 . โดย นายจรัส สุวรรณเวลา (อัคราเนนา), หน้า 3.

² ปรายปรายและป้องกันยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรี "วิวัฒนาการปัญหายาเสพติดในประเทศไทย" เอกสารทางวิชาการ 01-2524. โดย รศ.น.พ.วิชัย ไชยมะจินดา, หน้า 1.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ "การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด", หน้า 3.

เป็นที่ยอมรับกันว่าวรรณกรรม เป็นศิลปะรูปหนึ่งที่สะท้อนภาพปรากฏการณ์สังคมได้ชัดเจน และนวนิยาย เป็นงานประพันธ์ที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับชีวิตของคนในสังคมมากที่สุดชนิดหนึ่ง ดังนั้น นวนิยายเชิงสังคมที่เขียนขึ้นในช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหว การก่อตัว และผลที่เกิดขึ้นของยาเสพติดย่อมจะสอดแทรกแนวคิด และเสนอทัศนะต่าง ๆ ของสังคมอันแสดงถึงความสนใจที่นักประพันธ์ และสังคมมีต่อปรากฏการณ์นี้ ตลอดจนปฏิบัติการที่เกิดขึ้นด้วย ความเคลื่อนไหวนี้อาจนับเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการป้องกันปัญหาเสพติดมิให้ลุกลามรุนแรงไปกว่าเดิม ด้วยการกระตุ้นให้สมาชิกในสังคมเกิดความสำนึกจากการได้อ่าน เรื่องดังกล่าว และนั่นก็คือวรรณกรรมได้มีบทบาทในการช่วยสร้างสรรคสังคมหรือช่วยชี้ให้เห็นปัญหาของสังคม

จากการศึกษาวรรณกรรมเชิงสังคมในรูปแบบนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 ผู้เขียนใช้แนวคิดหลักเรื่องปัญหาเสพติดมีการสร้างโครงเรื่อง การสร้างลักษณะนิสัยตัวละคร การใช้ฉาก และรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาเสพติด และมีเนื้อหาที่สะท้อนเหตุการณ์ของสมัยนี้ คือสภาพสังคมไทยช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 นวนิยายของสุวรรณี สุคนธา ในช่วงดังกล่าว เสนอภาพสังคม และทัศนะของผู้เขียนอันจะแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาวรรณกรรมในด้านที่เป็นสื่อความคิด หรือวรรณกรรมเชิงวิจารณ์สังคมได้พัฒนาไปพร้อมกับความสามารถและวิวัฒนาการในด้านการเขียนของผู้ประพันธ์ โดยได้เสนอ เนื้อเรื่องที่สอดคล้องกันกับความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมระยะนั้น

การศึกษานวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา โดยเฉพาะ เรื่องที่มีสารัตถะ เป็นปัญหาสังคมเกี่ยวกับยาเสพติดยังไม่เคยมีผู้ใดค้นคว้าศึกษามาก่อน และเนื่องจากการศึกษาวรรณกรรมวิจารณ์สังคมของ สุวรรณี สุคนธา เป็นการศึกษาคความเคลื่อนไหวทางความคิดในงานประพันธ์บันเทิงคดีรูปแบบนวนิยายที่สอดคล้องกับความเคลื่อนไหวของสังคม ซึ่งนับเป็นการขยายลักษณะการประพันธ์นวนิยายไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงอาจถือเป็นการศึกษาวรรณคดี เปรียบเทียบที่น่าสนใจแห่งหนึ่ง เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่าวรรณกรรมไทยในแง่การวิเคราะห์สังคมยังมีน้อย งานวิจัยเรื่องนี้ย่อมมีคุณค่าควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง และทางวรรณกรรมในช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ สุวรรณี สุคนธา เขียนนวนิยายเกี่ยวกับยาเสพติด

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคม ด้านจิตวิทยา และด้านวรรณกรรมที่มีผลต่อการเขียนนวนิยายยาเสพติดของ สุวรรณี สุคนธา

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ คืนนี้ไม่มีพระจันทร์, ทะเลเฝ้าอ้อม, พระจันทร์สีน้ำเงิน, ดอกไม้ในป่าแคด, และ มายา ในแง่วรรณคดีวิจารณ์

แนวคิดหลักหรือสมมุติฐานในการศึกษา

1. ปัญหายาเสพติดในนวนิยายได้แสดงถึงวิวัฒนาการของปัญหายาเสพติดในสังคม จากเดิมการเสพยาเสพติดมิได้นำปัญหามาสู่สังคมมากนัก เพราะกลุ่มผู้เสพยาจะจำกัดอยู่ในแวดวงของผู้ที่มีกำลังทรัพย์จะหาซื้อยาเสพติดโดยมิสาเหตุความจำเป็น เฉพาะบุคคล มิได้ก่อความเดือดร้อนต่อสังคมหรือทำลายศีลธรรมมากนัก และได้รับการแก้ไขควบคุม เป็นลำดับมา ครั้นเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปในช่วงปี 2516-2522 เป็นระยะที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงปัญหาครอบครัว จึงมีผลถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด และวัฒนธรรม เกิดปัญหาของวัยรุ่นหรือหนุ่มสาวซึ่งหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามแต่สภาพสังคมจะผลักดัน เหล่านี้เป็นที่มาของปัญหายาเสพติดในสังคมปัจจุบัน นักเขียนในอดีตและปัจจุบันได้นำปัญหาสังคมต่าง ๆ รอบข้างอันเกี่ยวเนื่องจากปัญหานี้มาเป็นประเด็นในงานเขียนในช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 ซึ่งเป็นปีที่มีวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา เรื่องเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวที่มีปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว ปัญหาสังคมจากความประพฤติของเยาวชนชายหญิงที่อยู่ในวัยรุ่น หนุ่มสาว ปัญหาเหล่านี้ สุวรรณี ใช้แสดงความต่อเนื่องเกี่ยวพันของปัญหารากฐานไปสู่การเสนอสารัตถะปัญหา ยาเสพติด ความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคมช่วงดังกล่าว ปรากฏในงานเขียนของ สุวรรณี สุคนธา อย่างแพร่หลายในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์สังคม ทำให้บทบาทของวรรณกรรมในเชิงวิจารณ์สังคม (SOCIAL CRITICISM) ที่เน้นสารัตถะด้านยาเสพติดเด่นชัดขึ้น และสามารถส่งผลกระทบต่อผู้อ่านได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทำให้เกิดการรับรู้สภาพปัญหากระตุ้นให้เกิดการรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนแสวงหาแนวทางแก้ไข

2. เมื่อพิจารณาเชิงวรรณคดีวิจารณ์ (LITERARY CRITICISM) วรรณกรรมเชิงสังคมวิจารณ์เสนอปัญหา ยาเสพติดในแนวต่าง ๆ เช่น ให้ความสมจริง (REALISM) หรือแสดงความประทับใจของผู้แต่งต่อสภาพการณ์ (IMPRESSIONISM) ทั้งนี้ผู้แต่งจะนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ปัญหาด้วยวิธีที่จะสื่อสารกับผู้อ่านได้ดีที่สุดในความเห็นของคุณ ฉะนั้นแก่นเรื่อง (THEME) และลีลา (STYLE) ตลอดจนกลวิธีที่นักเขียนใช้เพื่อการสื่อความหมาย จึง เป็นประเด็นที่ควรศึกษาวิเคราะห์ว่า บรรลุความมุ่งหวังของผู้แต่ง เพียงไร

ขอบเขตและวิธีการศึกษาวิจัย

ขอบเขตและข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษาสภาพสังคมอันเป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์จะพิจารณาเฉพาะสภาพความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ที่สำคัญ ๆ ของสังคม อันจะทำให้เข้าใจแนวคิดในปัญหาสังคมจากยาเสพติดและสารัตถะในนวนิยาย

2. นวนิยายที่ใช้ในการศึกษา เป็นนวนิยายที่ค้นคว้าได้ว่าตีพิมพ์จำหน่ายครั้งแรกในระหว่าง พ.ศ. 2516-2522 และคัดเลือกเฉพาะนวนิยายที่มีสารัตถะเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเพื่อใช้ในการศึกษา 5 เรื่อง ได้แก่ คืนนี้ไม่มีพระจันทร์, ทะเลถ้ำอ้อม, พระจันทร์สีน้ำเงิน, ดอกไม้ในป่าแคด และ มายา

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและหนังสือ (DOCUMENTARY RESEARCH) เป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับการวิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุปจากข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ค้นคว้าข้อมูลทางด้านสังคมและการเมือง จากเอกสาร วรรณกรรม และเอกสารวิชาการทางประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์

2. สัมภาษณ์นักเขียนที่ศึกษาคือ สุวรรณี สุคนธา

3. ศึกษาข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบของวรรณกรรมวิจารณ์สังคมซึ่งเป็นที่มาของการแสดงทัศนะทางสังคม เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด

4. วิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ที่ใช้ในนวนิยายที่มีสารัตถะ เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดทั้ง 5 เรื่อง ของ สุวรรณี สุคนธา โดยใช้หลักวรรณคดีวิจารณ์ศึกษาว่าการใช้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดทำให้ สุวรรณี สุคนธา ต้องเปลี่ยนแปลงท่วงทำนอง เขียนจากที่เคยใช้อยู่อย่างไรบ้าง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เป็นการศึกษาวรรณกรรมไทยในแนววรรณคดีเปรียบเทียบ ซึ่งยังไม่เป็นที่แพร่หลาย หรือมีการวิเคราะห์อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา เพื่อให้มองเห็นความสำคัญของ ปัญหาเสพติดในสังคมปัจจุบันว่าส่งผลต่อสวัสดิภาพ และทำลายความมั่นคงของชาติ จึงสมควร ช่วยกันแก้ไขทุกฝ่าย ทั้งนี้วรรณกรรมจะช่วยให้สามารถศึกษา เข้าถึงตัวบุคคล ติดตามพฤติกรรม และความรู้สึนึกคิดของผู้ประสบปัญหาได้ลึกซึ้งแจ่มชัด การศึกษาในแง่วิเคราะห์วรรณกรรมจึง เป็นประโยชน์แก่วรรณคดีศึกษาในด้านที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะ เสริมวรรณคดีศึกษาของไทยให้ใกล้เคียง ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งยัง เป็นการโยงความสัมพันธ์ระหว่างงานวรรณกรรมกับปรากฏการณ์ทาง สังคม ซึ่งแสดงให้เห็นในลักษณะที่ว่า วรรณกรรมได้สะท้อนสภาพสังคมอย่างชัดเจน จึงอาจจะ เป็น การริเริ่มประเด็นปัญหาซึ่งจะทำให้มีการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวเนื่องกับหัวข้ออื่น ๆ ต่อไป